

Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi: 14/9/1994 No: 94/6169

Dayandığı Kanunun Tarihi: 29/8/1961 No: 359

Yayımlandığı R.Gazetenin Tarihi: 30/11/1994 No: 22127

BİRİNCİ BÖLÜM: Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı; 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ile Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol gereğince ülkemize münferiden iltica eden veya başka ülkelere iltica etmek üzere ülkemizden ikamet izni talep eden yabancılar ile topluca iltica veya sığınmak amacıyla sınırlarımıza gelen yabancılar ve olabilecek nüfus hareketlerine uygulanacak usul ve esasların tesbiti ile görevli kuruluşların belirlenmesidir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, yasal veya yasal olmayan yollardan ülkemize gelerek münferiden iltica etmek isteyen veya başka ülkelere iltica etmek üzere izni talep eden yabancılar ile topluca iltica veya sığınma amacıyla sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılar ve olabilecek nüfus hareketlerine karşı alınacak tedbirleri, yapılacak işlemleri, müracaat, karar ve işbirliği yapacak makamlar ile bunların görevlerini ve yabancıların tabi olacakları esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 3 - 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol ile diğer kanun, tüzük ve yönetmeliklerdeki tanımlar saklı kalmak üzere bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

Mülteci; Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı,

Sığınmacı; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı,

Muharip Yabancı Ordu Mensubu: Ülkeye kabul edilen veya ülkede ele geçirilen, mensubu bulunduğu silahlı kuvvetlerin bir üçüncü ülke ile savaş veya silahlı çatışma halinde bulunduğu asker kişiyi,

Münferit Yabancı: Tek bir kişi veya anne, baba ve reşit olmayan çocuklardan oluşan bir aileyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılara Uygulanacak Usul ve Esaslar

Müracaat Makamları

Madde 4 - (DEĞİŞİK MADDE RGT:27.01.2006 RGNO: 26062) Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden yabancılardan, Türkiye'ye yasal yollardan gelenler buldukları yer valiliklerine, yasal olmayan yollardan gelenler ise giriş yaptıkları yer valiliklerine gecikmeden müracaat ederler.

Makul olan en kısa süre içerisinde müracaat etmeyenler gecikme nedenlerini açıklamak ve bu konuda yetkili makamlarla işbirliği yapmak zorundadır.

Müracaat Makamlarının Görevleri

Madde 5 - (DEĞİŞİK MADDE RGT:27.01.2006 RGNO: 26062) Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancıların valiliklerce;

a) Kimlikleri tespit edilerek fotoğraf ve parmak izleri alınır.

b) 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi gereğince mülakatları yapılır. Mülakat yapma veya karar verme yetkisi verilen valiliklerde mülakatı yapmak ve karar vermek üzere personel görevlendirilir.

c) Mülakat evrakı ile birlikte mülakatçının görüşü ve 6 ncı maddeye göre verilen yetkiye istinaden başvuru sahibi hakkında verilen karar İçişleri Bakanlığı'na gönderilir.

d) İçişleri Bakanlığı'ndan bir talimat gelinceye kadar yabancı, İçişleri Bakanlığı'nca uygun görülecek bir merkez veya misafirhanede barındırılır veya İçişleri Bakanlığı'nca gösterilecek bir yerde serbest ikamete tabi tutulur.

e) İçişleri Bakanlığı'ndan alınacak talimata göre gerekli diğer işlemler yapılır.

Karar Makamı

Madde 6 - (DEĞİŞİK MADDE RGT:27.01.2006 RGNO:26062) Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancıların talepleri, 1951

tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ile Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol ve bu Yönetmelik gereğince İçişleri Bakanlığı'nca karara bağlanır.

İçişleri Bakanlığı, karar verme yetkisini uygun göreceği hallerde valiliklere devredebilir.

Valilikçe veya İçişleri Bakanlığı'nca alınan karar valilikler aracılığıyla yabancıya tebliğ edilir.

Talebi kabul edilen yabancı, İçişleri Bakanlığı'nca uygun görülecek bir misafirhanede barındırılır veya İçişleri Bakanlığı'nca gösterilecek bir yerde serbest ikamet edebilir.

Talebi kabul edilmeyen yabancı bu karara karşı 15 gün içerisinde isterse ilgili valiliğe itiraz edebilir.

İtiraz süresi kararın daha hızlı verilebilmesi için gerekli görülen durumlarda İçişleri Bakanlığı'nca daha kısa olarak belirlenebilir.

Karara itiraz eden yabancıнын bu konudaki ifadesi ve ifadesini destekleyen diğer bilgi ve belgeler valilikçe İçişleri Bakanlığı'na gönderilir. İtiraz, İçişleri Bakanlığınca sonuçlandırılır ve nihai karar yabancıya tebliğ edilir.

İtirazları nihai olarak reddedilenlerin durumu, yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde değerlendirilir. Yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde de ikamet izni verilmesi uygun görülmeyen yabancılarla idarece belirlenen süre içerisinde Türkiye'yi terk etmeleri gerektiği bildirilir. Ülkeyi terk etmeyen yabancılar, İçişleri Bakanlığının talimatı üzerine valiliklerce veya doğrudan karar verme yetkisinin valiliklere devredildiği hallerde, valilikler tarafından re'sen Türkiye'den çıkartılırlar.

İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar

Madde 7 - (DEĞİŞİK MADDE RGT:27.01.2006 RGNO:26062) İçişleri Bakanlığı, Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancılarla ilişkin işlemler ile barınma, iaşe, nakil, üçüncü ülkelere kabul, gönüllü geri dönüş, pasaport ve vize temini gibi hususlarda, diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlar ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü gibi uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliğinde bulunabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Sığınmak Amacıyla Topluca Sınırlarımıza Gelen Yabancılarla ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Karşı Alınacak Tedbirler

Sığınma Hareketinin Başlaması ve Yabancıların Sınırlarımıza Gelmesi Halinde Alınacak Tedbirler

Madde 8 - Uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimiz saklı kalmak koşuluyla ve aksine bir siyasi karar alınmadıkça, nüfus hareketinin arazi avantajları da dikkate alınarak sınırda durdurulması ve sığınmacıların sınırı geçmelerinin önlenmesi esastır. İlgili makamlarca bu konuda gerekli ve etkin tedbirler alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Sınırlarımıza Topluca Gelen veya Sınırlarımızı Topluca Geçen Mülteci ve Sığınmacıların Ülkemize Kabul Edilmeleri Halinde Yapılacak İşlemler ve Alınacak Tedbirler

Kimlik Tesbiti, Silahtan Arındırma ve Sevk

Madde 9 - Mülteciler ve Sığınmacılar, önce askeri makamlar tarafından silahtan arındırılır. Bilahare sınırın uygun bir yerinde muharip yabancı ordu mensupları ve siviller birbirlerinden ayrılarak kimlikleri tesbit edilir. Bunlardan sivil olanlar daha sonra kurulacak olan kamplara sevk edilmek üzere ilgili polis veya jandarma makamlarına teslim edilir.

Muharip yabancı ordu mensupları hakkında 4104 sayılı Muharip Yabancı Ordu Mensuplarından Türkiye'ye İltica Edenler Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Himaye

Madde 10 - Türkiye'den iltica talep edenler veya sığınmacılar ülkemizde buldukları süre içinde devletin himaye ve gözetimi altında bulundurulur.

Kampların Kurulması

Madde 11 - Mülteci ve sığınmacıların barınmalarına yönelik ileri toplama bölgeleri Genelkurmay Başkanlığı ile koordine edilerek, mümkün olduğu kadar sınıra yakın olacak şekilde, İçişleri Bakanlığı'nca tesbit edilir ve valiliklerce kurulur.

Toplama bölgeleri Genelkurmay Başkanlığı ile koordine edilerek İçişleri Bakanlığı'nca tesbit edilir ve valiliklerce kurulur.

Yerleştirme ve Mülakat

Madde 12 - Kara, deniz ve hava yoluyla sınırlarımıza gelen yabancıların, sınırlarımız önünde birikimlerinin önlenmesi ve güvenlik içinde geri bölgelere sevk edilmeleri için mülki makamlarca ileri toplama bölgeleri tesis edilir. Buralarda toplanan yabancılar toplama bölgelerine gönderilir.

Toplama bölgelerine gönderilen yabancıların kendi dilleri ile veya anladıkları bir dille mülakatları yapılır, deklasyonları alınır. Bunlar mülakatları sırasında adlarını, soyadlarını, doğum yerleri ve tarihlerini, ülkelerinde buldukları statülerini, Türkiye'ye geliş sebeplerini, Türkiye'de ya da yurtdışında akraba ve yakınlarının olup olmadığını, varsa adreslerini bildirmek zorundadırlar.

Ayrıca, mülteci ve sığınmacıların fotoğraf ve parmak izleri alınarak bunların milliyetlerine göre tasnifi yapılır; terörist, huzur ve güven bozucu, tertipçi ile casus ve sabotörlerin ayrılmasına özen gösterilir.

Mülteci ve sığınmacıların imkanlar ölçüsünde örf ve adetlerine uygun olarak yerleştirilmelerine özen gösterilir. Bunlara, muhafaza altına alan valiliklerce bir tanıtma belgesi verilir ve kimlikleri kütük defterine kaydedilir.

Uluslararası kuruluşlarca aranmakta olanların kayıtlarına dair belgeler talep edildiğinde Kızılay'a verilir.

Görevlendirilecek Personel

Madde 13 - İleri toplama bölgeleri ile toplama bölgelerinde görevlendirilecek personel, İçişleri Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde ilgili bakanlık ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

Görev ve Yetki

Madde 14 - İleri toplama bölgeleri ile toplama bölgelerinde kurulan kamplar buldukları il valiliği tarafından yönetilir. Valiler ileri toplama ve toplama bölgelerinin tesis edilebilmesi için bütün kamu kurum ve kuruluşlarına ait bina ve tesislerden geçici olarak yararlanabilir ve gerektiğinde özel kişilerden kiralama yoluna gidebilir.

Kampların yönetiminin sağlanması için gerekli araç ve gereç ilgili valilerin talebi üzerine görevli bakanlık veya kuruluşlarca sağlanır.

Muhafaza ve Disiplin

Madde 15 - İleri toplama ve toplama bölgelerinde mülteci ve sığınmacıların muhafazası ve disiplini ile buna ilişkin diğer işlerin yapılması ve görevlerin yerine getirilmesi hususunda ilgili valiler her türlü tedbiri alırlar.

Yabancılar için, aksi gerekmedikçe İçişleri Bakanlığı'nca hazırlanan Mülteci Misafirhaneleri Yönetmeliği ile Mülteci Misafirhaneleri İç Hizmet Yönergesi hükümleri uygulanır.

Mülteci ve sığınmacıların buldukları kamptan kısa süreli ayrılmaları kampın bulunduğu yerin mülki amirinin iznine bağlıdır. Durumları uygun olanların yurt içinde serbest ikamet ve seyahatlerine ilgili bakanlık ve kuruluşların esasa ilişkin görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı'nca izin verilebilir.

Yabancı Devlet ile Uluslararası Kuruluş Temsilcilerinin Ziyaretleri

Madde 16 - İleri toplama bölgeleri ve toplama bölgelerini ziyaret etmek isteyen devlet veya uluslararası kuruluş temsilcilerine Dışişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine İçişleri Bakanlığı'nca izin verilebilir.

Bu ziyaretler, askeri zaruretler ve milli güvenlik mühalazasıyla geçici olarak kısıtlanabilir.

Halkla Temas ve Ziyaretçi Kabulü

Madde 17 - Mülteci ve sığınmacıların buldukları yöre halkı ile temasları veya kampa ziyaretçi kabul edilip edilmemesi hususlarına ilişkin esaslar ilgili valilerce belirlenerek uygulanır.

Dini Serbestlik

Madde 18 - Mülteci ve sığınmacılar; ilgili valilerce belirlenen disiplin tedbirlerine uymak şartıyla, din ve mezheplerinin ibadet ve ayinlerini yapabilirler. Bu amaçla, ibadet ve ayinler için imkanlar ölçüsünde uygun mahaller tahsis edilir.

Sağlık Muayeneleri

Madde 19 - Mülteci ve sığınmacılar için sağlık fişi tanzim edilir ve bunların periyodik sağlık muayeneleri yapılır. Bulaşıcı hastalık tesbit edildiğinde, ilgili valilikçe derhal tedbir alınır ve durum ilgili makamlara bildirilir.

Ağır bir hastalığa yakalanan veya durumları özel bir tedaviyi, tıbbi müdahaleyi veya hastaneye yatırılmalarını gerektiren yabancıların muayene ve tedavileri ile koruyucu aşuların yapılması devlete ait hastanelerde yapılır ve tedavi ücretleri genel hükümler çerçevesinde karşılanır. Organ nakli, protez, ortez, hemodiyaliz veya uzun süreli tedaviyi gerektiren kronik hastalıkların tedavisine ait ücret ve bedeller ise ilgili kişilerin kendileri tarafından karşılanır.

Ölüm ve Defin

Madde 20 - Mülteci ve sığınmacılardan ölenler, ülkenin belirli mezarlıklarında ayrılacak bir yere veya buldukları mahalde varsa kendi mezarlıklarına, kendi din ve adetleri uyarınca yapılan merasimle defnedilir. Bu konuda ilgili valiler görevli kuruluşlarla işbirliği içinde bulunur.

Ölenlerin vatandaşı olduğu ülkenin bu konuda olabilecek talepleri Dışişleri Bakanlığı'nca uygun görüldüğü takdirde ve imkanlar ölçüsünde yerine getirilir.

Haberleşme

Madde 21 - Mülteci ve sığınmacılara, mümkün olduğu ölçüde yakınları ile bedeli mukabilinde haberleşme imkanı sağlanır. Bunlara gelen veya bunlar tarafından gönderilecek her dildeki mektup, koli ve paketler görevlilerce incelenebilir.

Yardım Gönderilmesi

Madde 22 - Mülteci ve sığınmacılara yurt içinden veya yurt dışından gerekli denetimi yapılmak koşulu ile posta ile veya başka yollarla gıda maddeleri, giyecek, ilaç, dini eğitim ve eğlence ihtiyaçlarını karşılayacak maddeler gönderilebilir.

Yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlar tarafından yardım amacıyla gönderilen eşyalar valiliğin gözetiminde Kızılay Derneği tarafından mülteci ve sığınmacılara dağıtılır.

Muafiyet

Madde 23 - Mülteci ve sığınmacıların vergi, resim, harç ve fonlardan muaf olup olmayacağı hususu ilgili mevzuata tabidir.

Koordinasyon Kurulları

Madde 24 - Sınırlarımızdan vukubulacak toplu girişler ile ilgili işlemlerin yürütülmesi, gerekli işbirliği ve koordinasyonun sağlanması için Başbakan tarafından görevlendirilen bir Devlet Bakanı veya İçişleri Bakanlığı koordinatörlüğünde; Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile konusuna göre ilgili diğer bakanlık ve kuruluşlar ile Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı ve Türkiye Kızılay Derneği Genel Müdürlüğü temsilcilerinden oluşan geçici üst koordinasyon kurulu kurulur. Kurulun sekreteryası hizmetleri koordinasyondan sorumlu bakanlıkça yerine getirilir.

İllerde de vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında benzer görevleri yapmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan bir alt koordinasyon kurulu teşkil edilir.

Üst koordinasyon kurulunun toplu girişlerle ilgili oy birliğiyle alacağı kararlar ilgili bakanlık ve kuruluşlarca kendi mevzuatları çerçevesinde öncelik ve ivedilikle yerine getirilir.

Türkiye Kızılay Derneği'nin Görevleri

Madde 25 - Türkiye Kızılay Derneği;

- a) Kendi mevzuatına, uluslararası Kızılay, Kızıllaç anlaşma ilke ve kurallarına, mevzuat, uluslararası anlaşmalar ve yapılan protokol esasları çerçevesinde mevcut imkan ve kabiliyetlerini kullanmak,
- b) Dışişleri Bakanlığı'nın olumlu görüşü üzerine Uluslararası Kızılay-Kızıllaç Dernekleri Federasyonu ile diğer kuruluşlardan aynı ve nakdi yardım talep etmek ve sağlanan yardımın dağıtımını yapmak,
- c) Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yaparak sağlık hizmetleri desteği sağlamak,
- d) Kampların kurulması sırasında gerek görülürse destek sağlamak, ile görevlidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Sınırlarımızı Topluca Geçen Mülteci ve Sığınmacılara Uygulanacak Ortak Hükümler

İade

Madde 26 - Toplu sığınanlar ile topluca iltica eden mültecilerin; savaşın, silahlı çatışmanın veya krizin sona ermesi halinde uyruğunda buldukları devlete iade edilmeleri, Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı ile koordine edilerek İçişleri Bakanlığı'nca sağlanır.

Münferiden iltica edenlerin iadeleri İçişleri Bakanlığı'nca sağlanır.

Çalışma ve Öğrenim

Madde 27 - Mülteci ve sığınmacıların ülkemizde kalacakları süre ile sınırlı olarak öğrenim görmeleri ve çalışmaları genel hükümlere tabidir.

İkamet İzninin Uzatılmaması

Madde 28 - Başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancılara verilen ikamet izni, yabancının makul bir süre içinde üçüncü ülkelere gidememesi halinde uzatılmayabilir. Bu durumdaki yabancı ülkeyi terke davet edilir.

Sınırdışı

Madde 29 - Türkiye'de muntazam surette bulunan bir mülteci veya sığınmacı ancak milli emniyet veya kamu düzeni sebebi ile 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde İçişleri Bakanlığı'nca sınırdışı edilebilir.

Sınırdışı kararına karşı onbeş gün içinde İçişleri Bakanlığı'na müracaat edilerek itiraz edilebilir.

İtiraz, daha önce sınırdışı kararını veren yetkilinin bir üstü tarafından incelenerek sonuçlandırılır ve valiliklerce ilgiliye tebliğ edilir.

Görevlendirme

Madde 30 - (DEĞİŞİK MADDE ,DEĞİŞİK BAŞLIK RGT:27.01.2006 RGNO:26062) İçişleri Bakanlığı'nca, münferit yabancılar hakkında karar vermek ve yapılan itirazı değerlendirmek üzere, iltica-sığınma alanında eğitim almış yeteri kadar personel Bakanlıkta ve valiliklerde görevlendirilir. İçişleri Bakanlığı'nca, bu personelden Bakanlıkta görevli olanlar valiliklerde veya valiliklerde görevli olanlar, görevli oldukları il dışındaki illerde her seferinde onbeş iş gününü aşmamak üzere geçici olarak görevlendirilebilir.

Topluca sığınma veya nüfus hareketlerinde bu Yönetmeliğin uygulanabilmesi ve yeterli düzeyde personel ile desteklenebilmesi için ilgisine göre Genelkurmay Başkanlığı veya İçişleri Bakanlığı'nın teklifi üzerine ilgili bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşları, ileri toplama ve toplama bölgelerinde yeteri kadar personeli geçici görevle görevlendirirler.

Geçici olarak görevlendirilen personelin, müstahak ise, harcırahları 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre ödenir.

Hukuki Dayanak

Madde 31 - Bu Yönetmelik 29/08/1961 tarihli ve 359 sayılı Kanun ile onaylanan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve 25/09/1968 tarihli ve 6/10733 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol hükümleri uyarınca hazırlanmıştır.

Yürürlük

Madde 32 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.